

Kotorski patricij Franjo Buća – zapovjednik hrvatskoga konjaništva u mletačkim postrojbama u drugoj polovici 18. stoljeća

Ovaj je rad, zasnovan na istraživanju neobjavljenog gradiva iz Archivio di Stato di Venezia (fond: Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli – središnja mletačka magistratura za novačenje), nastavak višegodišnjih istraživanja koja su težila predstaviti udio vojnika iz pojedinih hrvatskih krajeva i gradova i istaknutih vojnih časnika u mletačkim profesionalnim postrojbama pješastva (Fanti oltramarini) i konjaništva (Cavalleria Croati, Croati a cavallo). U fokusu je istraživanja višedesetljetni udio istaknutog časnika, kotorskoga patricija Franje Buće (Bucchia), koji je od mladenacke dobi, početkom 18. stoljeća, pa sve do sedamdesetih godina istoga stoljeća postupno napredovao u obnašanju časničkih činova (od kapetana, dopukovnika, bojnika, pukovnika, bojnika vojske i naposljetku vrhovnog zapovjednika hrvatskoga konjaništva). Analiziraju se popisi koji se odnose na Bući dodijeljenu pukovnicu i njima pripadajuće satnije, s posebnim obzirom na neke od jedinica kojima je osobno zapovijedao. U prilogu rada donose se cjeloviti prijepisi vojnoga ljudstva Bućinih satnija tijekom djelovanja i obnašanja različitih časničkih činova i službi.

Ključne riječi: Franjo Buća; Kotor; Mletačka Republika; *Cavalleria Croati*; vojna povijest; povijest 18. stoljeća

Uvod i cilj rada

Tijekom prošlosti, poglavito u ranom novom vijeku, važnu su ulogu u istočnojadranskoj i mletačkoj vojnoj povijesti imale kopnene postrojbe Republike Svetoga Marka novačene na širem području hrvatskoga priobalja, ali i u njegovoj unutrašnjosti. To su

ponajprije profesionalne jedinice konjanika (*Croati a cavallo, Cavalleria Croati*) i pješaka (*Fanti oltramaringi*) koje se učestalo bilježe u vrijeme mletačko-osmanskih ratova u 17. i početkom 18. stoljeća (Kandijski rat: 1645. – 1669.; Morejski rat: 1684. – 1699. i Drugi morejski ili Mali rat: 1714. – 1718.). Njihove su postrojbe, raspoređene u pukovnije i njima pripadajuće satnije, bile izrazito mobilne i dobro osposobljene za ratovanje (kao i za čuvanje mira) od Istre i sjevera Dalmacije, preko Boke kotorske do Peloponeza, pridonoseći očuvanju mletačke terraferme i prekomorskih stečevina Republike Svetoga Marka. Podaci o navedenim postrojbama, kao i o njihovim zapovjednicima, u najvećem su dijelu sačuvani u Archivio di Stato di Venezia (fond Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli) i Državnom arhivu u Zadru (fond Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju). Znanstvena raščlamba navedenog gradiva vrijedna je za proučavanje sastavnica vojne povijesti područja pod upravom Mletačke Republike.¹ Uz regionalne skupine, u ovim su istraživanjima zasebno bili obrađeni i visoki vojni časnici u navedenim postrojbama, koji su zavičajem bili s područja istočnojadranske obale. O njihovoj je vojnoj karijeri objavljeno više zasebnih radova, a dodatna istraživanja navedene problematike i dalje su u tijeku.²

Središnja tema ovoga rada, koji je nastavak prethodnih istraživanja, životni je put, posebice završni i po činovima i statusu najzapaženiji dio vojne karijere, bokeljskoga patricija i visokog mletačkog vojnog dužnosnika Franje Buće. Rad se zasniva na uvidu u neobjavljeno arhivsko gradivo iz središnje mletačke državne pismohrane, točnije prethodno spomenutoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli. Na ovome je mjestu potrebno napomenuti da je o Bućinoj karijeri u postrojbama *Cavalleria Croati* već prethodno pisano. Opisana je, u sklopu promatranja djelovanja

- 1 O sastavu i sustavu novačenja mletačkih kopnenih vojnih snaga u ranom novom vijeku, posebice s obzirom na ljudstvo zavičajem s istočnoga Jadrana, podrobnije vidi bilješku broj 1 u: Čoralić, „Vojnici iz Skradina u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama“, 39-55. Zasebno o postrojbama mletačkih prekomorskih pješaka v. u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali“, 250-252. U navedenim se radovima o navedenoj problematici mogu pronaći i druge uporabljive bibliografske jedinice. Također, izrazito važne podatke o onodobnom ustroju vojnih snaga u Mletačkoj Dalmaciji, vidi: Markulin, „Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki“.
- 2 Primjerice, v. neke radove: Čoralić, „Od zapovjednika hrvatske konjice do gorljivih autonomaša – šibenska obitelj Fenzi“, 203-231; Čoralić, „Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina“, 81-106; Čoralić, „Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika“, 7-31; Čoralić, „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.)“, 125-145; Čoralić, „Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva“, 365-385; Čoralić, „Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.)“, 99-129; Čoralić, Katušić, „Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo*“, 247-282; Čoralić, Katušić, „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice“, 139-172; Čoralić, Katušić, „Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769)“, 385-410; Čoralić, Katušić, „Hrvatski vojnici u posljednjim danima Mletačke Republike“, 197-208; Čoralić, Katušić, „Pukovnici, bojnici, kapetani“, 145-183; Čoralić, Katušić, „Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791)“, 375-406; Čoralić, Katušić, „Jerolim Smeća“, 289-314; Čoralić, Markulin, „Šibenski plemić Mihovil Zavorović“, 301-317; Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić Benedikt Paskvali“, 393-428; Čoralić, Markulin, „Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.)“, 167-204; Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća“, 261-294; Čoralić, Markulin, „Trogirski plemići Michieli Vitturi“, 361-405.

više istaknutih bokeljskih časnika 18. stoljeća, Bućina uloga u konjaničkim postrojbama u činu kapetana (*Capitan*) i bojnika (*Sargente maggiore*), a kao prilog poznavanju strukture časnika, dočasnika i vojnika u sastavu njegove satnije (1717. i 1737. godine) objavljeni su cjeloviti popisi tada unovačenih vojnika.³ Također, u sklopu obrade vojne karijere Stjepana Buće, pukovnika prekomorskih pješaka, ukratko je sažeta i vojna karijera njegova brata Franje Buće.⁴

Rad je, prema navedenom, nastavak prethodnih istraživanja višedesetljetne karijere Franje Buće. Ovdje nećemo ponavljati prethodno navedene podatke (osim ako je to za opće razumijevanje konteksta njegova životopisa neophodno), već ćemo se – zahvaljujući istraživanjima u Državnom arhivu u Mlecima – fokusirati na Bućino vojno djelovanje u vremenu kada je od čina dopukovnika napredovao do čina bojnika vojske (*Sargente maggiore di battaglia*) i zapovjednika cjelokupnih postrojbi hrvatskoga konjaništva pod stijegom svetoga Marka (*Soprintendente alla Cavalleria*). Posebna će istraživačka pozornost biti usmjerena na sastav njegove pukovnije (satnije i njihovi zapovjednici te godine i mjesta njihova popisivanja), kao i na ljudstvo uključeno u Bućinu osobnu satniju (*compagnia propria*). U prilogu rada dio tih popisa unovačenih vojnika Bućine satnije bit će izravno objavljen.⁵

Obitelj Buća i njezini vojni prinosi u mletačkoj vojsci u ranom novom vijeku

Jedna od najuglednijih i najdugovječnijih (tijekom niza stoljeća) kotorskih patricijskih obitelji zasigurno su bili Buće (*Buchia, Bucchia*). Od srednjega vijeka izrazito aktivno prisutni u društvenom, političkom, gospodarskom, vojnom i crkvenom životu grada, Buće su stekli reputaciju obitelji koja je utjecala na brojne sastavnice iz prošlosti istočnoga Jadrana.⁶ Kada je riječ o aktivnoj i zapaženijoj vojnoj službi odvjetaka obitelji Buća u vrijeme mletačke uprave nad pretežitim dijelom istočnoga Jadrana, možemo

3 Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali“, 253-260, 265-267.

4 Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća“, 266-267.

5 Ovdje je, na završetku uvodne cjeline, potrebno napomenuti da se autorica teksta pri izradi rada susretala s određenim dvojbama. Naime, vojnu karijeru Franje Buće možemo pratiti kroz više desetljeća (oko 60 godina). Iako se to na prvi pogled može učiniti neobično mnogo, valja napomenuti da je velik dio vojničkih elita Dalmacije i Boke u mletačku službu (formalno) stupao u maloljetnoj dobi. Naime, često su, ne bi li zadržali „vlasništvo“ nad postrojbama koje su unovačili, mletački časnici na zapovjedne položaje postavljali svoju maloljetnu rodbinu. Takav je primjer i kotorski patricij Benedikt Paskvali, koji je u mletačkoj vojsci služio čak 74 godine. O vojnoj karijeri Benedikta Paskvalija v.: Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić Benedikt Paskvali“, 393-428. U istome radu vidi i dodatna pojašnjenja vezana uz trajanje vojne službe pojedinih visokih časnika mletačke vojske istočnojadranskoga podrijetla.

6 Osnovne podatke o obitelji Buća i njezinim zaslužnim pojedincima v. u: Krasić, Radauš, „Buća“, 410-412. U navedenom leksikonu Franjo Buća nije zasebno obrađen. V. također i u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali“, 253-254.

opaziti (prema spisima mletačke uprave) da su se u aktivnu i zapaženiju vojnu službu uključili relativno kasno, a ovom prigodom izdvojiti ćemo nekoliko članova obitelji koji zavrjeđuju dodatnu istraživačku pozornost, a u bliskoj su rodbinskoj vezi s Franjom, glavnim protagonistom ovoga rada.⁷ Vrijeme njihova aktivnijeg spominjanja poklapa se s trajanjem Morejskog rata, kada se spominju Jeronim (*Girolamo*) i njegov brat Franjo (*Francesco*) Buća.⁸ Franji, koji se stavlja na raspolaganje državnim vlastima, generalni je providur Dalmacije i Albanije Pietro Valier 1685. godine dodijelio plaću od pet dukata mjesečno bez obzira na angažman, a 1706. godine nalazimo ga u službi guvernadura (*Governatore*) Risna s plaćom od 20 dukata i dodatkom od dvije *lanze spezzate* na mjesec. Jeronim Buća se mletačkoj vojsci, kako navode službeni spisi, priključio početkom Morejskog rata. Spominje se kako je njegov otac imao velike zasluge u upravljanju pograničnim područjem prema Osmanskom Carstvu i kako je Jeronim vojnu službu započeo u mladenačkoj dobi (*età più tenera*), kada je bio postavljen za časnika u jednoj satniji talijanskog pješništva (*Fanti Italiani*). Devedesetih godina Jeronim je bio zapovjednik (i vlasnik) konjaničke satnije *Croati a cavallo* s činom kapetana, a uz tu funkciju generalni providur Daniel Dolfin ga je 1693. postavio za guvernadura Grahova (u današnjoj Crnoj Gori), istaknuvši kako će imati vrhovno zapovjedništvo nad teritorijalnom milicijom i profesionalnim vojnicima koji budu na tim položajima, a ujedno i zapovjedništvo nad ljudstvom iz Risna. Također, vrlo je izgledno da je Jeronim, prije nego je postao guvernadur Grahova i započeo profesionalnu vojnu karijeru, bio kapetan kotorskoga vojnog okruga (*Contado*) te je sukladno tome obnašao važnu funkciju u sklopu mletačke teritorijalne vojne organizacije. Neposredno nakon rata, 1701. godine, kapetan Jeronim Buća je za svoju vjernost i hrabrost (navodi se kako je u ratu bio ranjen) nagrađen ugovorom (*Condotta*) o vojnoj službi u trajanju od sedam godina, za što je trebao primiti godišnju plaću u iznosu od 400 dukata. Ujedno je trebao nastaviti zapovjedati i upravljati vlastitom konjaničkom satnijom. Iduće je godine sklopio ugovor o novačenju konjaničke satnije (*Capelletti a Cavallo di nazione Ultramarina, Crovata et Albanese*) u sklopu pukovnije pukovnika Karla Benje (*Begna*). Nekoliko mjeseci poslije toga u jednom se spisu navodi kako je Jeronim Buća dopukovnik (*Tenente colonnello*). Godine 1709. istekao je njegov ugovor, pa je nagrađen novim u istom trajanju (pet i dvije dodatne godine) uz povećanje plaće na 500 dukata godišnje. Tom prilikom se navodi da je u vojnoj službi prošao sve vojne činove i da trenutno ima čin pukovnika. Izbijanje novog rata 1714. godine između Mletačke Republike i Osmanskog Carstva pružilo je Jeronimu Bući nove mogućnosti širenja utjecaja u vojnoj službi te je zbog prethodno stečenih zasluga, u ožujku 1717. godine, promaknut u visoki čin bojnika vojske (*Sargente maggiore di battaglia*). U dokumentu koji svjedoči o tome zabilježeno je da Jeronim ima čin pukovnika i nadintendanta, kao i naslov viteza

7 Podrobnije o Bućama djelatnim u mletačkoj vojsci v. u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali“, 250-256.

8 Iako bi se moglo pomisliti da je riječ o Franji Bući, središnjem akteru ovoga rada, vjerojatnije je – zbog velikog raspona godina u karijeri – riječ o njegovom stricu istoga imena.

(kavaljera) svetoga Marka, te da je vojnu karijeru u dječjačkoj dobi započeo kao kapetan talijanskog pješništva, a potom postao kapetan konjaničke satnije *Croati a cavallo*. Nadalje, istaknuo se u prošlom ratu u bitkama za Sinj, Herceg Novi i Ulcinj te u borbama u dolini Neretve, a nakon rata je bio zadužen za nadzor mletačkih posjeda u Venetu. Osim toga, navodi se, Jeronim je u mletačku vojsku uvrstio vlastite sinove – Franju kao kapetana konjaništva i Stjepana kao pješničkog pukovnika. Uz prestižan čin bojnika vojske, Jeronim je nagrađen i godišnjom plaćom od 800 dukata.⁹

Jeronim Buća imao je sinove Stjepana i Franju,¹⁰ a potonji je i središnji protagonist ovoga rada. U nastavku teksta istraživačko zanimanje bit će usmjereno, kako je prethodno kazano, na njegovu završnu i po činovima najvišu vojnu karijeru, koja do sada nije bila podrobnije znanstveno opisana.

Franjo Buća – tijekom vojne karijere jednog od najviših hrvatskih časnika u mletačkoj vojsci

O najranijoj životnoj dobi Franje Buće nemamo previše sačuvanih podataka. Prema saznanjima iz izvora i historiografije, sin je Jeronima i brat Stjepana te je – poput njih – također od mladenaštva bio upućen na vojnu karijeru. Rođen je, prema podacima o njegovoj smrti koje ćemo navesti u završnom dijelu rada, oko 1691. godine. U arhivskim se zapisima (matične knjige Arhiva Kotorske biskupije) bilježi u nekoliko upisa u kotorskim matičnim knjigama vjenčanih. Godine 1719. (29. listopada) Franjo je zabilježen (uz Jeronima Buću i Bernarda Vračena) kao kum na vjenčanju Antuna Nikolina Bisantija i Katarine Buća, kćeri pokojnoga Matije. Zabilježen je i navod o Franjinom vjenčanju. Godine 1723. (26. rujna) oženio je (u Herceg Novom) Marijetu Burović, kćer Ivana Burovića, a zajedno su imali kćeri Perinu (rođena 1726.), Franku (rođena 1729.) i Luciju (rođena 1732.) te sina Antuna Hektora Ferdinanda (rođen 1727.).¹¹

Prema do sada raspoloživim podacima, Franjo Buća se u spisima magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione de' pubblici ruoli* prvotno bilježi kao kapetan – zapovjednik satnije u pukovniji hrvatskih konjanika kojom je zapovijedao šibenski plemić, pukovnik Nikola Divnić.¹² Za ljudstvo satnije kapetana Franje Buće raspolažemo s tri ma popisima (dvama iz 1716. godine te jednim iz 1717. godine). Prvi popis nastao je u

9 O Jeronimovoj vojnoj karijeri vidi u: Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća“, 266-267. S obzirom da su u navedenom radu podrobno navedene signature arhivskoga gradiva koje se odnose na pojedine etape Jeronimove vojne karijere, ovdje ih nismo smatrali potrebnim ponavljati.

10 Podrobnije o vojnoj karijeri pješničkoga pukovnika Stjepana Buće, Jeronimova sina i Franjinog brata, v.: Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća“, 261-296.

11 Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali“, 254-255.

12 Podrobnije o Nikoli Divniću, v. u: Čoralić, „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.)“, 125-145.

Mlecima 6. lipnja 1716. godine, kada je njegova postrojba brojila 37 vojnika.¹³ *Compagnia Francesco Bucchia* ponovno je popisana za manje od mjesec dana (1. srpnja 1716.). Postrojba je bila stacionirana u Zadru i brojila je 39 vojnika.¹⁴ Nepunih godinu dana poslije (22. travnja 1717.) u Mlecima je načinjen novi popis konjanika pod zapovjedništvom kapetana Franje Buće. I tada se satnija nalazila u sastavu pukovnije Nikole Divnića, a brojila je 40 časnika, dočasnika i običnih vojnika.¹⁵

Na kraju obrade ove etape Bućina djelovanja kao mletačkog konjaničkog časnika potrebno je naglasiti da su njegovi konjanici bili djelatni (prema popisima koji se ovdje spominju) 1716. – 1717. godine, dakle u jeku trajanja Malog rata. S obzirom na neospornu činjenicu o djelovanju pukovnije Nikole Divnića u borbama oko Livna, prilikom osvajanja Imotskog te u mletačkom pokušaju zauzimanja Ulcinja, možemo s velikom sigurnošću pretpostaviti da je i Bućina satnija u ovim godinama bila vojno aktivna na širem potezu mletačko-osmanske bojišnice duž istočne obale Jadrana i njezina zaleđa. Prisutnost Bućine čete u Dalmaciji, njenom zaleđu i Crnogorskom primorju u vrijeme Malog rata potvrđuje duždeva dukala donesena (temeljem odluke mletačkoga Senata) 11. veljače 1718., iz koje je razvidna Franjina važna uloga u borbama kod Drniša, Vrljike, Mostara te Bara. Zbog zasluga i istaknute hrabrosti istom mu je odlukom dodijeljen čin bojnika (*Sergente maggiore*) te mu je naređeno da se sa svojom satnijom vrati s područja Veneta u Dalmaciju. Nekoliko mjeseci kasnije (26. svibnja) generalni providur proveo je odluku Senata o imenovanju te potvrdio Bućin povratak u Dalmaciju.¹⁶

Prateći tijek vojne karijere i postupnog napredovanja Franje Buće u činu časnika postrojbe *Cavalleria Croati*, dolazimo do etape kada je kao zapovjednik satnije djelovao u sastavu pukovnije zadarskoga patricija i pukovnika Luje (*Alvise*) Detrika (*Detrico*).¹⁷ Riječ je o do sada pronađenih i istraženih osam popisa u razdoblju od 1725. do 1737. godine. Prema prvom popisu, nadnevka 1. srpnja 1725. (mjesto popisa nije navedeno), u svom je osnovnom sastavu satnija brojila 39 časnika, dočasnika i običnih vojnika, ali je naknadno dopisano (uslijed premještanja pojedinih vojnika u druge satnije) još

13 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 807. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 6. VI. 1716., Venezia. Podrobnije obrađeno u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali“, 255-256.

14 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 807. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 1. VII. 1716. Podrobnije obrađeno u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali“, 256.

15 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 808. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Difnico Nicolò: Compagnia Croati a cavallo del Capitan Francesco Bucchia, 22. IV. 1717. Podrobnije obrađeno u: Čoralić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vraćen i Nikola Paskvali“, 256-257. U istom je radu objavljen cjelovit popis vojnoga ljudstva u postrojbi kojom je zapovijedao kapetan Buća (265-266).

16 HR-DAZD-1-GPDA, Alvise Mocenigo (1717. – 1720.), kut. 87, sv. III, fol. 115.

17 Podrobnije o Luji Detriku, v. u: Čoralić, „Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.)“, 99-129.

15 novih osoba.¹⁸ Slijedi niz popisa u kojima se kao bojnik u pukovniji Detriko bilježi Franjo Buća. Riječ je o popisima (ovdje se navode kronološkim redom, a u bilješki se navode točne signature arhivskog fonda u kojem su popisi pohranjeni) načinjenima u Splitu 18. kolovoza 1727., Veroni 5. lipnja 1728. i 12. srpnja 1729., Bresciji 7. srpnja 1730., Bergamu 10. prosinca 1734., Bresciji 4. travnja 1737. i 3. rujna 1741. godine. U svim popisima zapovjednik pukovnije bio je Lujo Detriko, a broj vojnoga ljudstva pod Bućinim zapovjedništvom varirao je od 40 do 45 konjanika.¹⁹

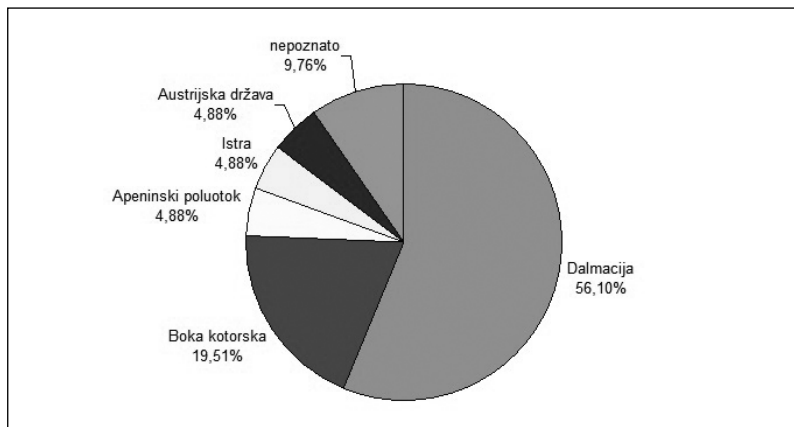
Napredovanje Franje Buće u časničkoj je hijerarhiji nastavljeno koncem četrdesetih godina 18. stoljeća. Zsigurno je to bilo najkasnije od 1749. godine, kada se bilježi kao dopukovnik (*Tenente colonnello*) u pukovniji kojom je zapovijedao zadarski plemić i pukovnik Šimun Benja. S obzirom da ovu etapu (od početka obnašanja čina dopukovnika) vojnog djelovanja Franje Buće nismo podrobnije razmatrali u prethodnim radovima (iz razloga što nismo raspolagali s arhivskim gradivom koje je pronađeno i obrađeno u posljednjih nekoliko godina), ovdje će tome biti poklonjena veća istraživačka pozornost. U vrijeme djelovanja u pukovniji Šimuna Benje nastalo je nekoliko popisa koji se izravno odnose na satniju dopukovnika Buće.²⁰ Prvi od njih načinjen je u Veroni 15. siječnja 1750., a sljedeći, svega nekoliko mjeseci kasnije, u Bresciji 30. travnja iste godine. Popis koji ćemo ovdje podrobnije razmotriti i raščlaniti nastao je u Cremoni 12. rujna 1751. godine. Bućina je konjanička satnija tada brojila 41 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a kao nositelji časničkih i dočasničkih činova bilježe se, uz samoga Buću, poručnik (*Tenente*) Antun Valvason, kornet (*Cornetta*) Nikola Đuraić/Juraić, kaplari (*Caporal*) Petar Franin Sinović iz Splita i Ivan Filipov Pavić, vodnik (*Marescialco*) Antonio Moretti, kadet (*Cadetto*) Tripun Vračen, a u popisu su, prije običnih vojnika, navedeni i obnašatelji specijaliziranih službi u satniji. To su trubač (*Trombetta*) Piero Gava i sedlar (*Seller*) Antun Markov Morić iz Istre. Ostatak postrojbe činili su obični vojnici (*Soldati*). Razmotrimo, nadalje, i zavičajnu strukturu vojnoga ljudstva kojim je Buća kao dopukovnik zapovijedao prilikom popisa iz 1751. godine (vidi: *Grafikon 1*). Postotnim udjelom prevladavaju vojnici iz Dalmacije (56,10 %), a kao mjesta njihova užega podrijetla navedeni su onovremena dalmatinska prijestolnica Zadar, zatim gradovi Šibenik i Split te manja naselja u zaleđu – Kruševo, Drniš i Trbounje. Iz Bućine rodne Boke kotorske u satniji je bilo u ukupnom omjeru zastupljeno 19,51 % časnika, dočasnika i običnih vojnika, a njihov su uži zavičaj bili gradovi Kotor i Herceg Novi te područje Grblja (*Zuppa*). Jednak postotni omjer (s po 4,88 %) imali su vojnici

18 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 801. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Detrico Alvisse: Compagnia Croati a cavallo del Sargente maggiore Francesco Bucchia, 1. VII. 1725.

19 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 801. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Detrico Alvisse: Compagnia Croati a cavallo del Sargente maggiore Francesco Bucchia. Popis iz 1737. objavljen je u: Čoralčić, Katušić, „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali“, 267-269.

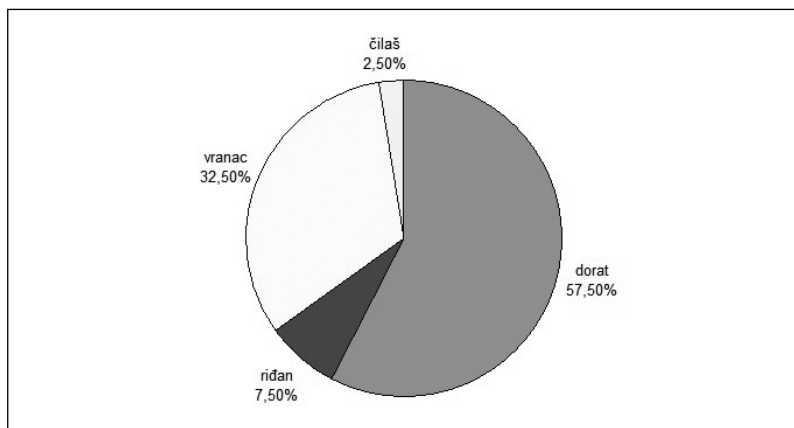
20 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 774-776. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Begna Simeone: Compagnia Croati a cavallo del Tenente colonnello Francesco Bucchia.

iz Istre (bez navođenja konkretnog užeg zavičaja), s područja pod austrijskom upravom (Karlobag, područje Krasa) te s Apeninskoga poluotoka. Za dio vojnika uže zavičajno podrijetlo nije navedeno (9,76 %), ali se na osnovu prezimena, mahom slavenskih, može pretpostaviti da su podrijetlom bili s hrvatskoga priobalja.

Grafikon 1: Zavičajna struktura satnije dopukovnika Franje Buće prema popisu iz 1751. godine

U ovdje razmatranim primjerima popisivači su gotovo u cijelosti izostavljali podatke o dobnim i tjelesnim (statura, boja kose) značajkama vojnika. Iznimku predstavlja vojnik Bože Jurin Petrović iz Trbounja koji je opisan kao osoba srednjega rasta (*ordinario*) i smeđe kose (*castagno*). Više od tjelesnih značajki vojnika, popisivači su unosili podatke o boji konjâ koje su pripadnici navedene satnije zaduživali (vidi: *Grafikon 2*). Prevladavaju dorati (*bai, baio*: 57,50 %) i vranaci (*mor, moro*: 32,50 %), dok se ridani (*saur, sauro*: 7,50 %) i čilaši (*storn, storno*: 2,50 %) bilježe tek u pojedinačnim primjerima.

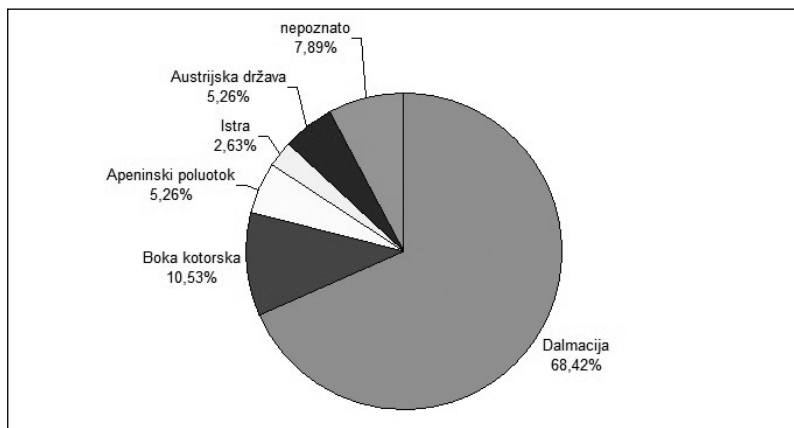
Grafikon 2: Boja konjâ satnije dopukovnika Franje Buće prema popisu iz 1751. godine

Raspolažemo s još nekoliko popisa Bućine satnije u sastavu pukovnije Šimuna Benje. Riječ je o popisu nastalom u Cremoni 28. prosinca 1751., mjestu i utvrđi Salò 17. prosinca 1753. te ponovno u Cremoni 27. studenog 1754. godine. Raščlambom navedenih izvora, uvidom u popise unovačenih konjanika Bućine satnije, razvidno je da je ljudstvo kojim je zapovijedao bilo gotovo istovjetno, odnosno isti su vojnici bili prisutni u proteklom vremenskom razdoblju.

Napredovanje Franje Buće u hrvatskom konjaništvu nastavilo se i u idućim godinama. Godine 1757., ili najkasnije 1758., Buća je postigao čin pukovnika te kao zapovjedni časnik raspolagao pripadajućim konjaničkim satnijama.²¹ U razdoblju koje je trajalo do oko 1760. godine Buća je u sastavu svoje pukovnije imao satnije sa sljedećim zapovjednicima:²² kapetan Pietro Gregorio Carrara (Palmanova, 29. X. 1759.; Udine, 9. VIII. 1760.), dopukovnik Antun Duplančić (Mleci, 10. VIII. 1759.; Brescia, 24. IV. 1760.; Brescia, 19. V. 1760.; Salò, 14. VIII. 1760.), kapetan Nicolò Emo (Padova, 2. I. 1759.; Padova 28. I. 1760.), kapetan Mihovil Anđelo Filiberi (Treviso, 17. I. 1758.; Bergamo, 1. X. 1759.; Udine, 23. III. 1760.; Mleci, 8. VIII. 1760.), bojnik Tripun Gregorina (Verona, 12. XII. 1759.; Verona, 23. VI. 1760.) i kapetan Francesco Zulatti (Palmanova, 1. XI. 1757.; Palmanova, 1. XI. 1759.). Raspolažemo i s nekoliko popisa osobnih satnija pukovnika Buće u navedenom pratećem razdoblju, a za ovu prigodu pomnije ćemo raščlaniti popis načinjen u Mlecima 30. svibnja 1758. godine. Satnija je u trenutku popisivanja brojala 38 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a uz pukovnika se kao dočasnici bilježe kaplari Petar Franin Sinović iz Splita i Josip Antunov Benincassa iz Sinja, zatim kadeti Tripun Vračén i Marko Nikolin Đurović te vodnik Josip Bartolov Veleđa. Kao obnašatelji specijaliziranih službi u ovoj postrojbri upisani su trubač Lazzaro Domenicov Bascon/Baron iz Verone, glasnik (*Foier*) Jerko Bastijanov Puljić iz Zadra i sedlar Francesco Antonio Digniuni, sin Antonija. S obzirom da se dio vojnika popisanih nekoliko godina ranije (kada je Buća obnašao čin dopukovnika) ponavlja, očekivana je i struktura njihova zavičajnog podrijetla (vidi: *Grafikon 3*). Prednjače vojnici iz dalmatinskih gradova, gradića i sela (Zadar, Šibenik, Trogir, Split, Knin, Sinj, Drniš, Vrlika, Kaštela, Kruševo, Trbounje) sa 68,42 % u ukupnom udjelu vojnika u Bućinoj satniji iz 1758. godine. Vojnici iz Boke kotorske (Kotor i Grbalj) prisutni su s nešto više od 10 %; nepoznatoga je podrijetla 7,89 % vojnika, dok na ljudstvo podrijetlom s Apeninskoga poluotoka i austrijskoga dijela (Karlobag, Kras) otpada po 5,26 %. Naposljetku, u pojedinačnom se primjeru (2,63 %) bilježi i vojnik iz Istre.

21 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 782. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia. Ovo prateće razdoblje odnosi se na period od 1757. do 1760. godine.

22 Navode se zapovjednici pojedinih satnija u sastavu pukovnije Buća, kao i mjesto i datum njihova popisa.

Grafikon 3: Zavičajna struktura satnije pukovnika Franje Buća prema popisu iz 1758. godine

Kada je riječ o osobnim značajkama vojnika, one su rijetko upisivane, a prema malom broju uzoraka saznajemo da su Bućini vojnici bili stari između 20 i 26 godina. Redoviti su upisivane boje njihovih konja, a prednjače dorati, vranci i riđani.

U okviru ovoga pratećeg razdoblja sačuvana su još dva popisa Bućine osobne satnije. Prvi od njih načinjen je 10. studenog 1758. u Padovi, a drugi 1. travnja 1759. u Bresciji. U oba navedena primjera Buća je obnašao čin pukovnika.

Sljedeće prateće razdoblje koje ćemo promatrati obuhvaća popise načinjene od 1760./61. do 1765. godine, a tada je (zasigurno od 1762. godine) Buća nosio prestižne naslove bojnika vojske i nadintendanta cjelokupnoga hrvatskog konjaništva (*Sargente maggiore di battaglia e soprintendente alla Cavalleria*).²³ Satnijama koje su bile ubrojene u sastav ove pukovnije zapovijedali su gotovo isti zapovjednici koje smo zabilježili u prethodnom pratećem razdoblju. To su bili: kapetan Pietro Gregorio Carrara (Palmanova, 5. II. 1761.; Udine, 2. III. 1761.; 12. IX. 1762.; Mleci, 1763.);²⁴ Zadar, 1. IX. 1765.), dopukovnik Antun Duplančić (Cremona, 27. VII. 1762.; Salò, 6. III. 1763.), kapetan Nicolò Emo (Zadar, 1. IX. 1762.), kapetan Mihovil Anđelo Filiberi (Zadar, 1. IX. 1762.; Zadar, 1. IX. 1765.), bojnik Tripun Gregorina (Verona, 30. XI. 1761.; Verona 5. III. 1763.; Mleci, 24. IV. 1763.) i kapetan Federico Zulatti (Palmanova, 28. IV. 1762.; Palmanova, 17. V. 1763.; Zadar, 1. IX. 1765.).

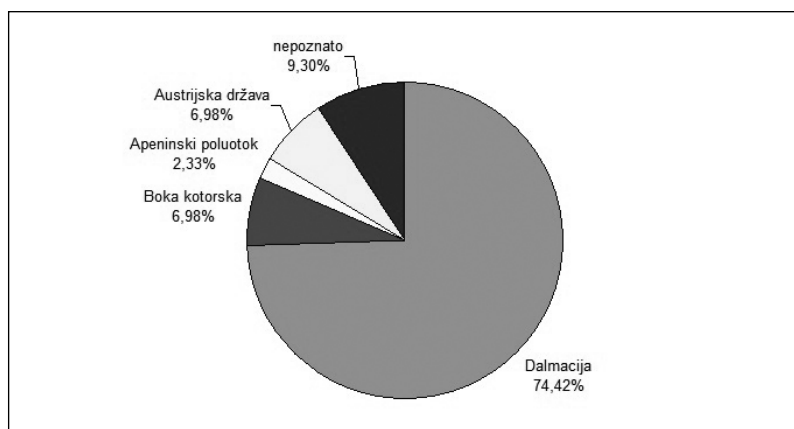
U ovom pratećem razdoblju raspoložemo s nekoliko popisa koji se odnose na osobnu satniju visokoga mletačkog časnika Franju Buću. Prvi od njih, koji ćemo podrobnije razmotriti, načinjen je u Bresciji 1. siječnja 1762. godine.²⁵ Broj časnika, dočasnika i

23 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 783. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia. U ovom je razdoblju Buća obnašao i dužnost upravitelja (gubernatura) Knina (1764.) i Kotora (1765.). Vidi: Čoralić, „Kotorani u mletačkim prekojadranskim postrojbama” (rukopis).

24 Točan datum popisivanja nije razvidan.

25 Drugi je popis u ovom pratećem razdoblju načinjen u Mlecima 25. lipnja 1763. godine.

običnih vojnika u Bućinoj je satniji iznosio 43, a kao nositelji časničkih i dočasničkih službi spominju se – uz samoga Buću – poručnik Antun Radnić, kaplari Josip Antunov Benincassa iz Sinja i Stjepan Sušić/Sučić Lazov iz Drniša, kadeti Josip Oršić, Tripun Vračen i Josip Stuari te vodnik Josip Bartolov Veleđa. Nadalje, kao obnašatelji specijaliziranih službi u postrojbi su zabilježeni trubač Lazzaro Bascon/Baron Domenico iz Verone i glasnik Pave Mihov Krstić iz Zadra. S obzirom na zavičajnu strukturu ovdje popisanih vojnika (vidi: *Grafikon 4*), opaža se, u odnosu na prethodne popise, prevaga Dalmatinaca (74,42 %), a kako se dio prethodno spomenutih vojnika ovdje ponavlja, potječu iz većih dalmatinskih gradova (Zadar, Šibenik, Trogir, Split), manjih gradskih naselja, poput Drniša, Knina, Sinja, Vrlike i Imotskog, te iz manjih regionalnih cjelina, poput Kaštela i neretvanskoga područja (*de Narenta*), i sela Kruševo i Trbounje. Broj vojnika kojima u popisu podatak izrijetkom nije naveden (iako je prema prezimenima razvidno da su podrijetlom s istočnojadranske obale) iznosi u postotnom omjeru 9,30 %. Nadalje, jednak postotni udio, koji iznosi 6,98 %, otpada na Bokelje (isključivo Kotorane) i vojnike iz austrijske države (Karlobag, Kras, Perušić u Lici), dok su Talijani zastupljeni isključivo u pojedinačnom primjeru (Verona: 2,33 %).

Grafikon 4: Zavičajna struktura satnije bojnika vojske Franje Buće prema popisu iz 1762. godine

U ovome su popisu na nekim mjestima navedene i tjelesne značajke vojnika. Kao i u općem opažanju popisivača prilikom bilježenja vojnika, prevladavaju osobe srednjega rasta, a iznimku predstavlja tek nekoliko konjanika. To su (označeni kao visoki – *alto*) Andrija Šimin Anić iz Kruševa i Nikola Ivanov Ramušić/Romušić s područja kaštelanskih naselja, dok je kao vojnik niskoga stasa (*basso*) opažen Antun Felicinović iz Šibenika. Kada je, nadalje, riječ o opisu boje kose pojedinih vojnika, prednjači stereotipno opažanje popisivača koji su konjanike primjećivali kao smeđokose. Iznimke su crnokosi (*mor, moro*) vojnici Lovre Tomin Baričević iz Drniša, spomenuti Šibenčanin Antun Felicinović, Božo Todorov Miletić iz Drniša i Nikola Ivanov Ramušić/Romušić iz Kaštela. Jedan je vojnik naveden kao sjedokos (*griso*), a iako nije izrijetkom

navedena njegova dob, možemo na osnovu podatka o boji kose pretpostaviti da je – za tadašnje prilike primanja i djelovanja u vojnoj službi – riječ o osobi u nešto starijoj životnoj dobi (Vid Lovrin Bilić iz Sinja). Naposljetku, kada je riječ o boji konjâ koje su zaduživali pripadnici Bućine postrojbe, u odnosu na prethodne popise ne opažamo značajnije promjene. Prevladavali su dorati i vranc, a u manjem se broju primjera spominju i riđani i čilaši.

Djelovanje Franje Buće kao bojnika vojske i vrhovnoga zapovjednika hrvatskih konjaničkih postrojbi na mletačkome državnom području nastavljeno je i kasnije, točnije u razdoblju od konca 1765. do 1770. godine.²⁶ Sastav pukovnije činile su satnije kojima su zapovijedali gotovo isti časnici kao i u prethodnom pratećem razdoblju, a to su bili: kapetan Pietro Gregorio Carrara (Zadar, 20. XI. 1770.; Mleci, 31. XII. 1770.), dopukovnik Antun Duplančić (Zadar, 1. IX. 1765.; Zadar, 1. IX. 1771.), kapetan Nicolò Emo (Zadar, 14. X. 1765.; Mleci, 2. XII. 1765.; Treviso, 26. VIII. 1766.; Treviso, 21. XII. 1769.; Treviso, 12. VII. 1771.), kapetan Mihovil Anđelo Filiberi (Zadar, 7. XII. 1765.; Zadar, 15. IX. 1768.; Palmanova, 29. XI. 1768.; Palmanova, 25. XI. 1770.; Palmanova, 19. VI. 1771.), bojnik Tripun Gregorina (Zadar, 1. IX. 1765.; Mleci, 2. VIII. 1771.), kapetan Nicolò Lodena (Zadar, 1. IX. 1771.; Mleci, 25. IX. 1771.) i kapetan Federico Zulatti (Mleci, 4. IX. 1771.). Unutar navedenoga razdoblja bilježimo dva popisa koji se odnose na Bućinu osobnu satniju. Prvi je načinjen u Zadru 1. listopada 1765., a satnija je tada brojila 41 časnika, dočasnika i običnog vojnika, kojima je pridodano i devet pričuvnih vojnika (*sopranumerati*). Slijedi popis datiran 1. rujna 1768. u Kotoru, a satnija je u svom osnovnom sastavu brojila 42 osobe te 16 pričuvnih vojnika. Ovdje je potrebno napomenuti da, s obzirom da većina ljudstva odgovara onome iz prethodnoga pratećeg razdoblja te su osnovni podaci gotovo istovjetni (ponajprije zavičajna struktura pripadnika satnije), taj popis nećemo podrobnije analizirati.

Sljedeće prateće razdoblje odnosi se na period od 1771. do 1773. godine.²⁷ Nažalost, za to razdoblje nisu sačuvani spisi koji se odnose na Bućinu osobnu satniju, ali su nam poznati podaci o datumima i mjestima popisivanja časnika kojima je izravno zapovijedao. Slično prethodnim primjerima, ni ovdje nema promjena u časničkom ljudstvu ove konjaničke pukovnije. Izrijeком se bilježe kapetan Pietro Gregorio Carrara (Palmanova, 25. III. 1772.; Palmanova, 1. IX. 1772.; Palmanova, 1. IV. 1774.), dopukovnik Antun Duplančić (Benkovac, 1. IX. 1772.), kapetan Nicolò Emo (Treviso, 29. III. 1772.; Treviso, 24. XI. 1772.; Palmanova, 1. IV. 1773.), kapetan Mihovil Anđelo Filiberi (Udine, 1. III. 1772.; Udine, 1. X. 1771.), bojnik Tripun Gregorina (Bergamo, 31. III. 1772.; Bergamo, 25. V. 1772.), kapetan Nicolò Lodena (Brescia, 20. III. 1772.; Brescia, 1. IX. 1772.; Brescia, 15. XII. 1772.; Cremona, 21. V. 1773.) i kapetan Federico Zulatti (Padova, 1. XII. 1771.; Palmanova, 25. III. 1772.; Treviso, 15. X. 1772.; Treviso, 15. X. 1773.).

26 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 784. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia.

27 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 785. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia.

Završno prateće razdoblje u vojnoj karijeri Franje Buće, kao jednoga od Hrvata koji su postigli najviše časničke činove u mletačkoj kopненоj vojsci, dijelom se poklapa s prethodnim (1773. godine) i traje do 1776. godine.²⁸ Tada je Buća (1775. godine), časnik u poznijoj životnoj dobi (zasigurno preko 70 godina), stekao i iznimno visok čin generala vojske (*Sargente generale*), čime je u cijelosti zaokružena njegova višedesetljetna životna karijera koju je isključivo posvetio vojničkom pozivu.²⁹ Pukovnija kojom je tada zapovijedao, iako vjerojatno samo formalno i iz počasti prema njegovim zaslugama, godinama i činovima, brojila je sedam satnija, a njih su – nalik prethodnim popisima – vodili kapetan Pietro Gregorio Carrara (Palmanova, 1. III. 1773.; Palmanova, 1. IX. 1773.; Palmanova, 1. III. 1774.), kapetan Lorenzo Cavaletti (Zadar, 1. IX. 1775.), kapetan Nicolò Emo (Udine, 12. II. 1773.), kapetan Mihovil Anđelo Filiberi (Udine, 16. II. 1773.; Udine, 1. V. 1774.), bojnik Tripun Gregorina (Bergamo, 3. I. 1774.), kapetan Nicolò Lodena (Brescia, 12. VIII. 1773.; Cremona, 6. IV. 1774.; ?,³⁰ 13. I. 1775.; Salò, 20. V. 1776.) i kapetan Federico Zulatti (Treviso, 1. IX. 1773.; Treviso, 1. III. 1774.; Treviso, 31. VIII. 1774.). U navedenom razdoblju raspoložemo s dvama popisima Bućine osobne konjaničke satnije. Prvi je načinjen u Mlecima 10. siječnja 1773., a drugi u Splitu 4. studenog iste godine. Nešto ćemo podrobnije razmotriti popis nastao u Splitu, uz Zadar i Kotor središnjoj vojnoj uporišnoj točki *Serenissime* na istočnom dijelu jadranske obale. Slično primjerima iz prethodnih popisa, i ovdje je, na samom kraju Bućine višedesetljetne vojne karijere, broj časnika, dočasnika i običnih vojnika iznosio oko 40, točnije 42. Uz bojnika vojske i zapovjednika hrvatskoga konjaništva Buću, časnički i dočasnički kadar u tada popisanoj satniji činili su dokapetan (*Capitan tenente*) Angelo Emo, kornet Franjo Abriani te kaplari Stipe Lazov Sušić/Sučić i Petar Tomin Baričević, obojica iz Drniša. Uz navedene, u ovom su popisu kao obnašatelji specijaliziranih službi u satniji navedeni trubači Antonio della Baratta, sin Francesca iz Verone, i Giuseppe Antonio di Pauli, sin Bernarda; timpanist je bio Gaetano della Baratta, sin prethodno spomenutog trubača Antonija, dok je službu glasnika obnašao Anđelo Nikola Šarić, sin Ivana, a sedlar je bio Carlo Giuseppe Chirlon, sin Giovannija iz Lodija. U popisu su navedeni i „prekobrojni“ vojnici, odnosno oni koji su djelovali kao pričuva. Prema njihovim imenima i prezimenima može se zaključiti da su (ukupno je riječ o trojici vojnika) podrijetlom bili Talijani (Alessandro Francescov Abriani, njegov brat Pietro Antonio Maria te Francesco Liberalov Rauchi iz Verone). Naposljetku, u ovu zasebnu skupinu Bućine satnije iz studenoga 1773. godine ubrojen je i kapelan (*Cappellano*) don Juraj Milašinović.

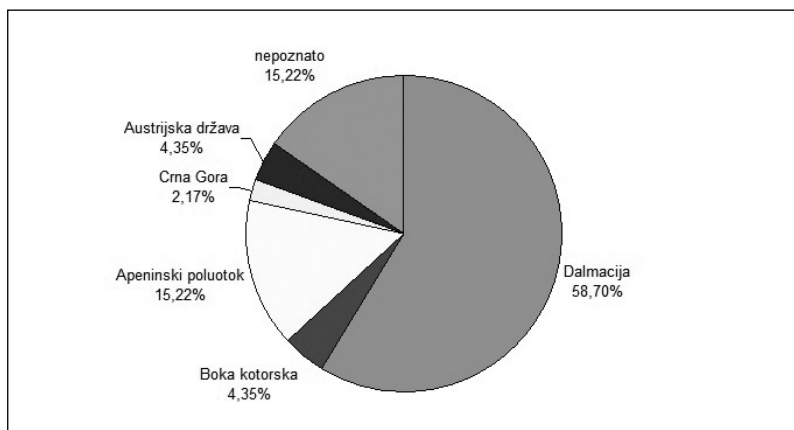
Razmotrimo i zavičajno podrijetlo pripadnika Bućine satnije na samom kraju njegove bogate i dugotrajne vojne karijere (vidi: *Grafikon 5*). Iako ne u tolikom postotnom

28 RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 786. Cavalleria Croati. Ruoli delle Compagnie del Reggimento Francesco Bucchia.

29 Čoralić, Markulin, „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća“, 267.

30 Mjesto popisivanja nije izrijekom navedeno.

udjelu kao u prethodnim popisima, i ovdje prednjače vojnici iz Dalmacije (58,70 %), a uz priobalne gradove i područja (Zadar, Šibenik, Split, Kaštela, Igrane, neretvansko područje) te otok Brač, zapažena je prisutnost konjanika iz Dalmatinske zagore (Drniš, Siverić, Mirlović, Badanj, Kosovo kraj Knina, Trilj). Jednakim su udjelom (s po 15,22 %) zastupljeni vojnici s Apeninskoga poluotoka i oni koje vodimo pod oznakom nepoznatoga podrijetla, dok su s austrijskog državnog područja, kao i iz Boke kotorske (Kotor), vojnici Bućine satnije zabilježeni jednakim postotnim omjerom (s po 4,35 %). Naposljetku, u pojedinačnom primjeru bilježi se i vojnik s područja Crmnice, smještene između Paštovića i Skadarskoga jezera (2,17 %).

Grafikon 5: Zavičajna struktura satnije bojnika vojske Franje Buće prema popisu iz 1773. godine

U popisu koji smo upravo raščlanili nisu sadržani podaci o osobnim (tjelesnim) značajkama pojedinih vojnika. Nasuprot tome, kao i u prethodnim popisima, službenici zaduženi za registriranje vojnika unutar pojedinih satnija više su pozornosti poklanjali boji njihovih konja. I ovdje, u popisu iz 1773. godine, Bućini su konjanici ponajprije zaduživali dorate i vrance, a u manjoj mjeri čilaše i riđane.

Ovim popisom završava, prema dosadašnjim saznanjima, vojna karijera Franje Buće. Dodatne podatke o Bući saznajemo zahvaljujući oporuci njegove kćeri Franjice (*Franceschina*), napisanoj 1780. godine u Mlecima. Izvršiteljima svoje posljednje volje Franjica imenuje nećaka Franju, iz ogranka patricijske obitelji Drage Buće, te rođaka Matu Burovića, tada kapetana u mletačkoj vojnoj službi. Brojnim rođakinjama (Bianka, Beatrice, Magdalena, Severa) i rođacima (Hektor, Hanibal, Vicko i Andrija) iz roda Burović (djeca njezinog strica Stanislava Burovića) ostavlja izrazito velik novčani legat od 4000 dukata, a kćerima svoga šogora Serafina Drage Buće (Mariji i Severi) dariva po 100 dukata. Glavnim nasljednicima (*herede residuario*) svoje iznimno velike imovine Franjica imenuje sinove Serafina Drage Buće – Franju, Baldvina i Vicka.³¹ Važan podatak iz oporuke odnosi se na napomenu oporučiteljice kako je njezin otac sahranjen u

31 RI-ASVe-3525-N. Testamenti, b. 212, br. 30, fol. 49^r-51, 1780.

Šibeniku, a sama određuje da se po njezinoj smrti posmrtni ostaci pokopaju (ukoliko je smrt zatekne u gradu Splitu) u tamošnjoj crkvi sv. Marije (vjerojatno crkva Madonna di Taurello), uz skroman pogrebni ispraćaj i bez velikih troškova.³² Naposljetku, završni podatak koji ćemo iznijeti odnosi se na smrt Franje Buće. Prema podacima iz Matične knjige umrlih za Šibenik, Buća je u tom gradu prebivao u posljednjim danima svoga života (u Župi sv. Benedikta). Preminuo je u travnju 1778. godine u 87. godini života, a pokopan je 24. travnja u crkvi sv. Franje franjevac konventualaca. Nekoliko dana potom obavljene su svečane vojne posmrtno počasti u istoj crkvi.³³

Zaključak

U vrijeme mletačke uprave nad pretežitim dijelom istočnojadranske obale (15. – 18. stoljeće) važnu je sastavnicu u povijesti Republike Svetoga Marka i u povijesti pojedinih krajeva i gradova od sjevera Istre do današnjega crnogorskog priobalja činila vojna struktura. Tema koja izvire iz raznovrsnih problematskih pitanja vezanih uz zajedničke sastavnice vojne povijesti svakako je udio Hrvata u mletačkoj vojsci. Iako je hrvatska historiografija, ali i inozemna, obrađivala brojne teme koje se odnose na vojnu povijest istočnoga Jadrana u ranom novom vijeku, pri čemu su nastali zapaženi i uporabljivi radovi i monografije, neka su pitanja ostala manje zapažena i znanstveno obrađivana od strane znanstvene struke. Jedno od takvih odnosi se na prinos Hrvata u mletačkim prekojadranskim postrojbama pješništva (*Fanti oltramarini*) i konjaništva (*Cavalleria Croati, Croati a cavallo*), a gradivo o tome pohranjeno je ponajprije u Archivio di Stato di Venezia u sklopu fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, što je ujedno i naziv za središnju državnu magistraturu za novačenje vojničkoga ljudstva. To je gradivo ponajprije sačuvano za 18. stoljeće i izravno svjedoči u kojoj su mjeri vojnici sa širokoga poteza istočnojadranske obale i unutrašnjosti participirali u mletačkoj vojnoj službi.

U ovome se radu nastojalo, tragom navedenoga arhivskog gradiva, predstaviti vojnu karijeru jednoga od najistaknutijih visokih hrvatskih časnika u mletačkoj službi – kotorskoga patricija Franje Buće. Kako je autorica ovog teksta o Bući već prethodno pisala, ali isključivo u kontekstu prvoga dijela njegove vojne karijere, ovdje je pozornost poklonjena Bućinom djelovanju u trenutku kada postaje dopukovnik te potom (druga polovica 18. stoljeća) pukovnik, bojnič vojske i zapovjednik sveukupnoga hrvatskog konjaništva na istočnom Jadranu. Buća je koncem života, plodonosnog i u cijelosti

32 „Ordino che se seguire la mia morte in Sebenico sia il mio cadavere sotterato nella sepoltura ove esiste quello di mio padre. Ma se piacerà a Iddio Signore chiamarmi all'altra vita in Spalato intendo et ordino di esser sepolta nella chiesa delle Monache di Santa Maria di Quella città con eseguite decenti ma senza pompa di funerali.“

33 HR-HDA-Zbirka mikrofilmova-1448, Župa Šibenik, Matična knjiga umrlih 1768.–1782. / *Liber mortuorum VII (1768.–1782.)*, fol. 129r-129v. Podatke je pronašao i susretljivo mi ustupio prof. dr. sc. don Zdenko Dundović, te mu ovom prilikom na tome najljepše zahvaljujem.

posvećenog vojnom pozivu, postigao i čin generala, a to se može smatrati jednim od najvećih postignuća nekog Hrvata koji je obnašao časničku službu u mletačkoj kopненоj vojsci. Iz spisa koji se ovdje raščlanjuju postaje razvidno kako je postrojba (pukovnija) Franje Buće bila izrazito jedinstvena, koherentna. Naime, uz zapovjednike (najčešće u činu kapetana) pojedinih satnija, koji se gotovo istovjetno ponavljaju kroz gotovo sva prateća razdoblja, i nemali broj vojnika bilježi se konstantno. Njihovo je zavičajno podrijetlo raznoliko, ali podrobnijim uvidom u mjesta iz kojih su dolazili opažamo da su prevladavali Dalmatinci, vrlo često s područja Dalmatinske zagore, kraja koji je tijekom toga razdoblja davao velik broj vojnoga ljudstva (osobito u konjaništvu) za obranu posjeda Republike Svetoga Marka.

Sveukupno se može zaključiti da je izrada vojničkoga životopisa kotorskoga uglednika Franje Buće, poradi dugotrajnosti karijere, kompleksno istraživačko pitanje koje će u budućnosti, tragom dodatnoga gradiva iz raznih arhiva, zasigurno iznjedruti još niz novih uporabljivih saznanja.

PRILOZI

Prilog 1: Sastav satnije dopukovnika Franje Buće u pukovniji Šimuna Benje (Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 775, Cremona, 12. rujna 1751.)

1. Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Franjo Buća – dorat
2. Poručnik (*Tenente*): Antonio Valvason – dorat
3. Kornet (*Cornetta*): Nikola Đuraić/Juraić – dorat
4. Kaplar (*Caporal*): Petar Sinović – Frane – Split – čilaš
5. Kaplar (*Caporal*): Ivan Pavić – Filip – dorat
6. Vodnik (*Marescalco*): Antonio Moretti – dorat
7. Kadet (*Cadetto*): Tripun Vračen – vranac
8. Trubač (*Trombetta*): Piero Gava – vranac
9. Sedlar (*Seller*): Antun Morić – Marko – Istra – vranac

Vojnici (*Soldati*):

10. Andrija Anić – Šime – Kruševo – dorat
11. Lovre Baričević – Toma – Drniš – riđan
12. Šime Bartulić – Blaž – Istra – vranac
13. Vid Bilić – Lovre – Sinj – dorat
14. Antun Bratović – Ivan – Split – dorat
15. Josip Caresana – Pave – Zadar³⁴

³⁴ Naknadno prekršten.

16. Matija Degadović – Matija – Drniš – dorat
17. Nikola Ivanović – Ivan – Kotor – dorat
18. Šimun Juranović – Šime – Karlobag – vranac
19. Marko Jurašić – Nikola – Šibenik – vranac
20. Sava Kunjić – Ivan – Grbalj – riđan
21. Juraj Lešević – Ivan – Grbalj – dorat
22. Šimun Mažić – Petar – Kras – vranac
23. Božo Miletić – Todor – Drniš – vranac
24. Grgo Milošević – Nikola – Vrlika – dorat
25. Marko Mircetić – Božo – Vrlika – dorat
26. Grgur Pavić – Milo – Drniš – dorat
27. Nikola Peović/Perović – Marko – Zadar – vranac
28. Bože Petrović – Jure – Trbounje – srednjega rasta – smedokos – riđan
29. Riste Pokrajac – Vule – Drniš – vranac
30. Mijo Strgač – Mijo – Drniš – dorat
31. Ivan Stupević – Mihovil – Zadar – vranac
32. Marko Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – vranac
33. Stjepan Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – dorat
34. Abram Vatanović – Milo – Drniš – dorat
35. Miko Vranešević – Ivan – Vrlika – dorat
36. David Vukašinić – Vukašin – Herceg Novi – dorat
37. Ivan Zakučić – Frane – Vrlika – dorat
38. Jure Zakučić – Petar – Vrlika – dorat
39. Pavo Zakučić – Frane – Vrlika – vranac
40. Stipan Zorić – Ilija – Vrlika – dorat
41. Ivan Zupovac/Pupovac – Vuko – Šibenik – dorat

Prilog 2: Sastav osobne satnije pukovnika Franje Buće (Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 782, Mleci, 30. svibnja 1758.)

1. Pukovnik (*Colonnello*) Franjo Buća – dorat
2. Kaplar (*Caporal*): Petar Sinović – Frane – Split – dorat
3. Kaplar (*Caporal*): Josip Benincassa – Antun – Sinj – dorat
4. Vodnik (*Marescalco*): Josip Veleda – Bartol – vranac
5. Kadet (*Cadetto*): Tripun Vračen – dorat
6. Kadet (*Cadetto*): Marko Đurović – Nikola
7. Trubač (*Trombetta*): Lazzaro Bascon/Baron – Domenico – Verona – vranac
8. Glasnik (*Forier*): Jerko Puljić – Bastijan – Zadar – dorat
9. Sedlar (*Seller*): Francesco Antonio Digniuni – Antonio – vranac

Vojnici (*Soldati*):

10. Andrija Anić – Šime – Kruševo – dorat
11. Antun Banovac – Marko – Drniš – 24 – vranac
12. Lovre Baričević – Toma – Drniš – vranac
13. Petar Baričević – Toma – Drniš – vranac
14. Šime Bartulić – Blaž – Istra – vranac
15. Vid Baršutović – Ivan – Zadar – 20 – vranac
16. Vid Bilić – Lovre – Sinj – dorat
17. Nikola Drnić – Marko – Zadar – vranac
18. Nikola Džapić/Zapić – Joso – Drniš – 22 – vranac
19. Nikola Ivanović – Ivan – Kotor – dorat
20. Mate Ivšić – Lazo – Drniš – dorat
21. Luka Jelić – Brne – Drniš – 24 – vranac
22. Mile Jelić – Vid – Bitelić – vranac
23. Grgo Kaštelica – Antun – Trogir – 20 – dorat
24. Andrija Knežević – Petar – Knin – 24 – riđan
25. Juraj Lešević – Ivan – Grbalj – dorat³⁵
26. Petar Marković – Abram – Šibenik – 20 – dorat
27. Šimun Mažić – Petar – Kras – riđan
28. Božo Miletić – Todor – Drniš – vranac
29. Antun Panasović – Ivan – Split – vranac
30. Bože Petrović – Jure – Trbounje – srednjega rasta – smeđokos – riđan
31. Nikola Ramušić/Romušić – Ivan – Kaštela – dorat
32. Marko Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – vranac
33. Milo Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – vranac
34. Stjepan Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – dorat
35. Nikola Šindić – Mate – Drniš – 26 – sivac
36. Ivan Tokvanović/Trakanović – Šime – Karlobag – vranac
37. Stipan Zorić – Ilija – Vrljika – vranac
38. Ivan Zupovac/Pupovac – Vuko – Šibenik – čilaš

Prilog 3: Sastav osobne satnije bojnika vojske i vrhovnoga zapovjednika hrvatskog konjaništva Franje Buća (Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 783, Brescia, 1. siječnja 1762.)

1. Bojnik vojske i vrhovni zapovjednik hrvatskih konjaničkih postrojbi Franjo Buća – dorat
2. Poručnik (*Tenente*): Antun Radnić – vranac
3. Kaplar (*Caporal*): Josip Benincassa – Antun – Sinj – dorat
4. Kaplar (*Caporal*): Stjepan Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – dorat

³⁵ Naknadno prekrizhen.

5. Vodnik (*Marescalco*): Josip Veleđa – Bartol – dorat
6. Kadet (*Cadetto*): Josip Oršić – dorat
7. Kadet (*Cadetto*): Tripun Vračen – dorat
8. Kadet (*Cadetto*): Josip Stuari³⁶
9. Trubač (*Trombetta*): Lazzaro Bascon/Baron – Domenico – Verona – vranac
10. Glasnik (*Forier*): Pave Krstić – Miho – Zadar – čilaš

Vojnici (*Soldati*):

11. Andrija Anić – Šime – Kruševo – visok – smeđokos – dorat
12. Antun Banovac – Marko – Drniš – vranac
13. Lovre Baričević – Toma – Drniš – srednjega rasta – crnokos – vranac
14. Petar Baričević – Toma – Drniš – srednjega rasta – smeđokos – vranac
15. Vid Baršutović – Ivan – Zadar – vranac
16. Vid Bilić – Lovre – Sinj – srednjega rasta – sjedokos – vranac
17. Pave Čipčić – Stipan – Knin – srednjega rasta – smeđokos
18. Nikola Drnić – Marko – Zadar – srednjega rasta – sjedokos – vranac
19. Nikola Džapić/Zapić – Joso – Drniš – vranac
20. Antun Felicinović – Šibenik – nizak – crnokos – vranac
21. Mijat Ganzević – Petar – Kaštel Kambelovac – srednjega rasta – smeđokos
22. Frane Grmoja – Lovre – Neretva – srednjega rasta – smeđokos – dorat
23. Nikola Ivanović – Ivan – Kotor – srednjega rasta – smeđokos – vranac
24. Luka Jelić – Brne – Drniš – vranac
25. Grgo Kaštelica – Antun – Trogir – dorat
26. Petar Marković – Abram – Šibenik – dorat
27. Šimun Mažić – Petar – Kras – srednjega rasta – smeđokos
28. Petar Menegić – Marko – Zadar – srednjega rasta – smeđokos – vranac
29. Božo Miletić – Todor – Drniš – srednjega rasta – crnokos – vranac
30. Luka Mišić – Bariša – Zadar – srednjega rasta – smeđokos
31. Božo Mosurić – Jure – Perušić – srednjega rasta – smeđokos – vranac³⁷
32. Marin Nuić – Miko – Imotski – srednjega rasta – smeđokos – čilaš
33. Vicko Oršić – Antun – srednjega rasta – smeđokos – vranac
34. Antun Panasović – Ivan – Split – srednjega rasta – sjedokos – vranac
35. Bože Petrović – Jure – Trbounje – srednjega rasta – smeđokos – riđan³⁸
36. Nikola Ramušić/Romušić – Ivan – Kaštela – visok – crnokos – dorat
37. Marko Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – srednjega rasta – smeđokos – dorat
38. Milo Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – 22 – vranac
39. Stipan Šimić – Ivan – Sinj – srednjega rasta – smeđokos – vranac

³⁶ Naknadno prekrizhen.

³⁷ Naknadno prekrizhen.

³⁸ Naknadno prekrizhen.

40. Ivan Tokvanović/Trakanović – Šime – Karlobag – srednjega rasta – smeđokos – vranac
41. Filip Trivić – Niko – Drniš – srednjega rasta – vranac
42. Stipan Zorić – Ilija – Vrlika – vranac
43. Ivan Zupovac/Pupovac – Vuko – Šibenik – srednjega rasta – smeđokos – čilaš

Prilog 4: Sastav osobne satnije bojnika vojske i vrhovnoga zapovjednika hrvatskog konjaništva Franje Buće (Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 786, Split, 4. studenoga 1773.)

1. Bojnik vojske i vrhovni zapovjednik hrvatskoga konjaništva Franjo Buća
2. Dokapetan (*Capitan tenente*): Angelo Emo – vranac
3. Kornet (*Cornetta*): Franjo Abriani – vranac
4. Kaplar (*Caporal*): Stipe Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – čilaš
5. Kaplar (*Caporal*): Petar Baričević – Toma – Drniš
6. Trubač (*Trombetta*): Antonio della Baratta – Francesco – Verona – sivac
7. Trubač (*Trombetta*): Giuseppe Antonio di Pauli – Bernardo – sivac
8. Timpanist (*Timpanista*): Gaetano della Baratta – Antonio – vranac
9. Glasnik (*Foier*): Anđelo Nikola Šarić – Ivan – vranac
10. Sedlar (*Seller*): Carlo Giuseppe Chirlon – Giovanni – Lodi – vranac

Vojnici (*Soldati*):

11. Mate Alfierović – Nikola – Igrane – vranac
12. Bare Badrić – Ivan – Drniš – dorat
13. Ivan Bandalović – Stjepan – Siverić – dorat
14. Mihovil Carić – Mijat – Kosovo kraj Knina – dorat
15. Bartol Dominis – Šime – Brač – dorat
16. Marko Drčić – Josip – Mirlović – vranac
17. Frane Grmoja – Lovro – Neretva – dorat³⁹
18. Cvitko Ivančević – Matija – Zagora – vranac
19. Nikola Ivanović – Ivan – Kotor – čilaš
20. Pave Klarić – Mihovil – Zadar – riđan
21. Luka Maljević – Antun – Badanj
22. Jure Maretić – Jadre Mirlović – dorat
23. Marko Maretić – Matija – vranac
24. Petar Marković – Abram – Šibenik – vranac
25. Vid Maršić – Mijat – Zagora – dorat
26. Šimun Mažić – Petar – Kras – dorat
27. Petar Menegić – Marko – Zadar – riđan
28. Božo Miletić – Todor – Drniš – vranac

³⁹ Naknadno prekrizen.

29. Mihovil Milković – Luka – Zagora – vranac
30. Pavao Montanjaković – Antun – dorat
31. Antun Oršić – riđan
32. Franjo Oršić – dorat
33. Antun Panasović – Ivan – Split – vranac
34. Jakov Pavlinović – Antun – Drniš – dorat
35. Šime Perić – Antun – Zadar – dorat
36. Petar Popović – Petar – Crmnica – čilaš
37. Nikola Ramušić/Romušić – Ivan – Kaštela – dorat
38. Frane Spadarić – Nikola – Trilj – riđan
39. Antun Stojković – Marko – Drniš – riđan
40. Milo Sušić/Sučić – Lazo – Drniš – dorat
41. Matija Tokvanović/Trakanović – Šime – Karlobag – vranac
42. Filip Trivić – Niko – Drniš – vranac

Prekobrojni (*Sopranumerati*):

1. Kapelan (*Cappellano*): don Juraj Milašinović – dorat

Vojnici (*Soldati*):

2. Alessandro Abriani – Francesco
3. Pietro Antonio Maria Abriani – Francesco
4. Francesco Rauchi – Liberal – Verona⁴⁰

Izvori i literatura

Arhivski izvori

HR-DAZD-1-GPDA: Hrvatska, Državni arhiv u Zadru, fond 1, Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju

HR-HDA-Zbirka mikrofilmova-1448, Župa Šibenik: Hrvatska, Hrvatski državni arhiv, Zbirka mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji, fond 1448, Župa Šibenik

RI-ASVe-0175-Inquisitori ... pubblici ruoli: Republika Italija, Archivio di Stato di Venezia, Venecija, fond 0175, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli

RI-ASVe-3525-Notarile. Testamenti: Republika Italija, Archivio di Stato di Venezia, fond 3525, Notarile. Testamenti

⁴⁰ Naknadno prekrizhen.

Literatura

- Čoralić, Lovorka. „Kotorani u mletačkim prekojadranskim postrojbama u 18. stoljeću“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* (rukopis, predan za objavljivanje za 2023. godinu).
- Čoralić, Lovorka. „Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća“. *Historijski zbornik* 65 (2012), br. 2: 365-385.
- Čoralić, Lovorka. „Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća)“. *Arhivski zapisi* 18 (2011), br. 2: 81-106.
- Čoralić, Lovorka. „Od zapovjednika hrvatske konjice do gorljivih autonomaša – šibenska obitelj Fenzi (XVII. stoljeće – početak XX. stoljeća)“. *Povijesni prilozi* 30 (2011), br. 41: 203-231.
- Čoralić, Lovorka. „Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 54 (2012): 125-145.
- Čoralić, Lovorka. „Vojnici iz Skradina u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću“. *Historijski zbornik* 74 (2021), br. 1: 39-55.
- Čoralić, Lovorka. „Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*)“. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 32 (2014): 99-129.
- Čoralić, Lovorka. „Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća)“. *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe* 4 (2012), br. 5: 7-31.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo* (iz društvene i vojne povijesti Dalmacije u XVIII. stoljeću)“. *Povijesni prilozi* 28 (2009), br. 37: 247-282.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Hrvatski vojnici u posljednjim danima Mletačke Republike – kapetan Nikola Bolica i njegovi *Fanti oltramarini*“. U: *Ascendere historiam. Zbornik u čast Milana Krubeka*, ur. Marija Karbić, Hrvoje Kekez, Ana Novak, Zorislav Horvat. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2014, 197-208.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Jerolim Smeća – pukovnik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi (druga polovica 18. stoljeća)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 59 (2017): 289-314.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*)“. *Analiza Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 55/2 (2017): 375-406.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – časnici mletačkih prekojadranskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. st.)“. *Povijesni prilozi* 31 (2012), br. 42: 249-273.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.)“. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* 28 (2010): 139-172.
- Čoralić, Lovorka; Katušić, Maja. „Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina“. *Analiza Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 50 (2012): 385-410.

- Čoralčić, Lovorka; Katušić, Maja. „Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 57 (2015): 145-183.
- Čoralčić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Kotorski plemić Benedikt Paskvali (1704. – 1790.) – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi“. *Acta Histriae* 26 (2018), br. 2: 393-428.
- Čoralčić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća i sastav njegove pukovnije (prva polovica 18. stoljeća)“. *Povijesni prilozi* 38 (2019), br. 56: 261-294.
- Čoralčić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Šibenski plemić Mihovil Zavorović – zapovjednik mletačkih pješačkih postrojbi u završnim desetljećima 18. stoljeća“. U: *Šibenik od prvog spomena: Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa 950 godina od prvog spomena Šibenika, Šibenik, 26. do 28. rujna 2016.*, ur. Iva Kurelac. Šibenik; Zagreb: Muzej grada Šibenika; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2018, 301-317.
- Čoralčić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 61 (2019): 361-405.
- Čoralčić, Lovorka; Markulin, Nikola. „Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješačka pukovnija“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 60 (2018): 167-204.
- Krasić, Stjepan; Radauš, Tatjana. „Buća“. U: *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 2. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1989, 410-412.
- Markulin, Nikola. „Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718.“. Doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru, 2015.

SUMMARY

Kotor Aristocrat Franjo Buća – Commander of the Croatian Cavalry within the Venetian Military Units in the Second Half of the Eighteenth Century

It is a generally known fact, which is supported by the sources, that Croats were participating in Venetian overseas military units for the entire centuries-long rule of the *Serenissima* over the Eastern Adriatic. However, this aspect of the eighteenth-century relations between Venice and Croats remained relatively less researched. This paper, which is based on the research of unpublished sources from the *Archivio di Stato di Venezia* (archival series *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, that is, the central Venetian office in charge of military recruitment), is a follow-up of a yearslong research aimed at presenting both the participation of soldiers coming from particular Croatian regions and places and the participation of distinguished military officers in the professional infantry (*Fanti oltramarini*) and cavalry units (*Cavalleria Croati, Croati a cavallo*). This time, the research focuses on the decades-long service of a prominent officer, a Kotor aristocrat Franjo Buća (*Bucchia*), who gradually progressed through officer ranks (initially, he was a captain, then a major, a lieutenant colonel and a colonel, *sargente maggiore di battaglia* and finally, the supreme commander of entire Croatian cavalry) from his

early youth at the beginning of the eighteenth century to the 1770s. The paper analyzes the lists of the military complement of Buća's regiment, with particular attention confined to the companies which were attached to him and were under his personal command. The paper is accompanied by the complete lists of soldiers within Buća's companies in different periods of his service who held different military ranks. The paper aims to contribute to a better knowledge of both the eighteenth-century relations between Croats and Venice and the military history of Dalmatia and the Gulf of Kotor (Boka Kotorska) in the period covered by the research.

Keywords: Franjo Buća, Kotor, the Republic of Venice, *Cavalleria Croati*, military history, the eighteenth-century history